

LABO

magasinet

nr. 3 • 2022

Høst på terrassen 14

LABO

10 DRONNINGENS GATE

12 MELD INN JUNIOR

13 SOLENERGI

HYGGE
FELLESOMRÅDER
OG EGEN
BOCCIABANE

VELKOMMEN
VISNING
ONSDAGER
KL. 15-16

LEILIGHETER PÅ HOVLAND

NYE 3, OG 4-ROMS LEILIGHETER FRA 78 TIL 98 KVM.
ALLE FÅR PRIVAT BALKONG ELLER HAGEFLEKK.

Det blir boliger med lyse og luftige rom og gode planløsninger, og alt er helt nytt og moderne. Prosjektet får tiltalende arkitektur, grønne fellesområder, egen bocciabane og god parkeringsdekning. Flytt inn og nyt, og glem å tenke på gressklipping, snømåking og vedlikehold.

Velkommen til visningscenteret i Yttersøveien 21, Hovland. Husk påmelding til tlf: 975 92 250.

www.denjahage.no

Innskudd: 1.680.000 - 2.920.000 | **Andel fellesgjeld:** 2.520.000 - 4.380.000 | **Totalpris:** 4.200.000 - 7.300.000
Felleskostnad pr. mnd: 7.909 - 11.113 | **BRA/P-rom:** 77,7/70,3 m² - 98,7/93,4 m²

LIVET ETTER PANDEMIEN

Høsten er her. Pandemien er over, koronaen er riktignok her ennå, men heldigvis er den ikke lenger noen samfunnskritisk sykdom. Men ikke før pandemien var slutt, så fulgte andre utfordringer: Et urolig Europa og en urolig verden, med Russlands brutale invasjon av Ukraina, og Kina som lurte som en slange i gresset. Strømmen er dyr, og det er knapphet på energiressurser. Prisene på de fleste varer og tjenester vi bruker i hverdagen stiger langt mer enn lønnstillegget vi har fått. Renten øker, og ytterligere økninger er i vente. Hvor skal dette ende?

De aller fleste av oss tvinges nok nå til «å snu litt på skillingen», som det het i gammel tid. Vi kan skue tilbake til etterkrigstiden. På 1950-tallet gikk ca. 40 % av husholdningsbudsjettet til mat. Ikke kjøpte folk spesielt ekstravagant og dyr mat den gangen heller. I dag bruker vi ca. 11 % av inntekten vår på mat. Og klager mer enn noen gang på høye matpriser. Kan hende maten vi kjøper i dag også er mer eksotisk og fin enn den vi spiste for 50-60 år siden. Og en langt større variasjon og vareutvalg i dagens matbutikker. Og attpåtil drar vi på harraytur for å kjøpe marginalt billigere mat. Og mange av oss er på sydenferie og storbyweekend minst en gang i året.

De aller fleste av oss har ikke vondt av å måtte redusere litt på forbruket. Og prioritere pengebruken litt strengere og annerledes enn tidligere. Det er ingen menneskerett å reise til sydligere strøk hvert år eller å pusse opp boligen hvert 5. år. Den gamle sofaen, eller kjøkkenet for den saks

skyld, er knapt nok halvslitt før vi bytter det ut. Motene endrer seg raskt, og design og farger er hovedgrunnen til at vi pusser opp og fornyer, ikke slitasje. Og hvis galopperende rente- og prisøkninger får den konsekvens at vi venter litt lenger med å kjøpe ny sofa, skifte ut kjøkkenet og reiser litt mindre, så bidrar dette positivt til både miljø og bærekraft.

Det er utvilsomt utfordringer også i boligmarkedet i tiden fremover. Under pandemien opplevde vi en sterk vridning av forbruket. Bort fra sydenreiser og storbyweekender. Og mer til bolig og oppussing. Med den konsekvens at byggevareprodusenter og boligselgere har hatt rekordomsetning med ditto gevinst de to tre siste årene. I en tid med høye energikostnader og dels mangel på råvarer, har mange produsenter heller ikke greid å produsere nok varer til å dekke etterspørselen. Men den konsekvens at bl.a. byggekostnadene har økt formidabelt. Og vi opplever en inflasjon vi ikke har sett maken til siden 70-tallet. Det sier seg selv at dette ikke kan vare. Så får vi håpe at oppbremsingen ikke blir for hard etter at vi har tråkket jevnt hardt på gassen de siste årene. Men at forbrukssamfunnet bremser opp litt, er det ingen som har vondt av.

Bråstopper er ikke bra. Hjulene skal rulle, men vi må tåle en redusert fart.

Foto: Line Loholt

Folk skal ha en trygg hverdag. Vi har arbeidsplasser å ta vare på, og helst skal vi skape nye. LABO skal fortsatt bygge og ta vare på boliger slik vi har gjort i 76 år. Men vi skal også bidra til å løse vårt boligbehov på en langt mer bærekraftig og miljøvennlig måte i fremtiden. Vi har ikke noe valg.

Å møte utfordringene vi nå står overfor ved å klatre opp i tretoppfytta vår her hjemme, med en naiv tro på at vi har ubegrensede forsyninger av det vi trenger i uoverskuelig fremtid, og dra opp stigen etter oss, slik enkelte toneangivende personer i samfunnet predikerer at vi bør, er lite klokt. Like lite klokt som å hylle etterpåkløskapen ved å jakte på og dele ut skylda til fortidens syndebukker. Det siste tids hendelser i Europa har understreket viktigheten av fred, fellesskap og ikke minst samarbeid på tvers av landegrensene. Det er vi faktisk avhengige av for å holde hjulene i bevegelse.

Asle Granerud
Adm.dir.

LABO

magasinet

nr. 3 • 2022

innhold

Fretex s. 5

Gater i Larvik

Dronningens gate s. 8

Medlemsskap s. 12

Solenergi s. 13

Torstvedtløkka s. 14

Espens grønne hjørne s. 16

Tema: Elsykkel s. 20

Nyansatte s. 22

Tankedryss s. 24

Jus: Bruk av fellesarealer s. 26

Mat: Bær s. 28

Moroside s. 30

Medlemsfordeler s. 34

8

14

16

28

LABO

MEDLEMSBLAD FOR LARVIK BOLIGBYGGELAG - NR. 3 - 2022

ANSVARLIG REDAKTØR
Adm.dir Asle Granerud,
LABO

REDAKSJONSANSVARLIG
Alise Myhre
Alise.Myhre@labo.no

ADRESSE
Prinsegata 4, Pb. 263
3251 Larvik
Tlf. 33 13 85 00
E-post: labo@labo.no
Hjemmeside: www.labo.no

REDAKSJONELL PRODUKSJON
LABO, ABC Brand Studio

ANNONSESALG
Arnt Erik Isaksen
arnt.erik.isaksen
@flexkommunikasjon.no

PROSJEKTLEDELSE
OG GRAFISK UTFORMING
H-Design - Hege Svennevig
H-Design@altiboxmail.no

TRYKK
Trykk-Service AS

FORSIDEBILDE
Colourbox

Gøy med
gjenbruk!

Trenger herreklær i butikken.

HJELP TIL Å HJELPE

Fretext i Larvik er en av Frelsesarmeens få uavhengige butikker. Det betyr at alt overskuddet går direkte til hjelpetrequende i Larvik. I tillegg er prisene rimeligere enn i andre Fretextbutikker. Er du LABOmedlem, kan du nå spare enda 10 %. Eller gi rabatten tilbake til de som trenger det mest.

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

– Vi synes det er veldig hyggelig at vi har fått til denne avtalen med Frelsesarmeen, forteller Alise Myhre, kommunikasjon- og markedsansvarlig i LABO. – Det er mange som sliter med økonomien nå, og på denne måten kan vi hjelpe dem litt. Hun smiler. – I tillegg er det gøy med gjenbruk!

– Ja, vi har mange faste kunder, både de som er ute etter rimeligere plagg enn det de får kjøpt ellers, og de som ønsker seg noe helt spesielt, forteller salgsmedarbeider Gry Adine Andreassen – Det er mange, spesielt unge jenter, som tilpasser og syr til klærne slik at det blir noe kult som ingen andre har.

Hun er en av de ca tjue personene som jobber i butikken på frivillig basis. Selv jobber hun hver torsdag og stortrives. Denne dagen har hun på seg en lekker grønn kjole, selvfølgelig kjøpt nettopp her.

– Jeg liker konseptet, det at jeg kan bidra til at noen andre får det bedre. Også er jeg glad i gjenbruk. Hun peker på kjolen hun har på seg. – Jeg jobber her, kjøper ofte

klær her, leverer de tilbake etter at de er brukt en stund, og selger dem på ny. Hun ler. – Det er en vinn-vinn-situasjon og fint for både meg og kundene våre.

– Vi prøver å ha en god standard på tingene vi selger, forteller Hilde Nylund som er leder for Frelsesarmeen i Larvik, – men vi er helt avhengig av at folk støtter oss. Vi får nemlig ingenting av det som folk legger Fretexboksene, men bare det som kommer direkte til butikken. Vi har ikke så mye lagerplass, så vi setter pris på at folk sorterer litt før de leverer, men det vi ikke kan selge her, sender vi videre til Oslo eller utlandet. Det meste kommer til nytte. Hun smiler. – Vi håper flest mulig plukker ut spesielt de fineste tingene og gir dem til oss. Da kommer det direkte de som trenger det i Larvik til gode.

Og det er mange som trenger det. En gang i måneden leverer Frelsesarmeen ut mat til rundt hundre lavinntektsfamilier som trenger hjelp, og to ganger i uken får rusgruppa servert frokost. Da smører de mat, og skaper et hyggelig fellesskap for rusmisbru-

kerne, i samarbeid med rusteamet i kommunen.

– Før delte vi ut mat hver fjortende dag, sier Hilde, – og vi skulle gjerne fortsatt med det. Men vi får dessverre ikke inn nok variert mat, og vi har ikke råd til å kjøpe det vi mangler. Alt er avhengig av at vi får inn nok å selge, sier hun og ser seg rundt.

Butikken er full av dameklær, sko, bøker, plater, krims og krams, og det ser ikke ut som det er noen overhengende fare for at de går tom med det første.

– Men vi merker at det er økt pågang, sier Hilde alvorlig. – Både av vanlige kunder og folk som trenger hjelp. Vi selger mest dameklær, men ønsker oss spesielt mer herreklær, gjerne også til litt yngre menn. Hun smiler igjen. – Det er derfor vi er glade for denne avtalen med LABO. Kanskje flere blir oppmerksomme på oss og kjører innom oss neste gang de har ryddet opp på loftet eller i klesskapet? Vi tar imot det meste, bare det er salgbart og i god stand!

På nett. For gode opplevelser.

Med Altibox får du lynrask fiber og underholdningen du vil ha. Velg den tv- og internettpakken som passer akkurat deg, uavhengig av hva naboen velger!

Styret kan enkelt be om et tilbud fra oss, hvis du som beboer spiller det inn.

vikenfiber.no/boligselskap

altibox

LEVERES AV
VIKENFIBER

GATER I LARVIK.

Dronningens gate

FØRGENSEN

GULL
SØLV
BRUKT
NYTT

K
J
J
P

S
A
L
G

B
Y
T
T
E

GULL
SØLV
BRUKT
NYTT

GJENBRUK
ER GULL!

Du har kanskje sett den fra utsiden, gull og bruktbutikken som ligger på hjørnet ovenfor fiskebutikken på Torstrand? Men har du noen gang besøkt den?

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

– Jeg pleier å si til folk som forteller at de har kjørt forbi, at bilene deres må ha veldig dårlige bremses, sukker Terje Jørgensen, som både eier og driver den lille butikken som tidligere hadde adresse i Dronningensgate. I desember 2017 ble den en del av Storgata, uten at det bedret på kundetilstrømmningen. Det uroer uansett ikke innehaveren stort. Den spreke pensjonisten er 73 år, og driver butikken mest som hobby.

Butikken er uansett et lite skattkammer, hele lokalet er fylt av både nytt og brukt. Gull, sølv, klokker, porselensfigurer, solbriller, lysestaker, malerier, sølvfat og mye mer. Den er åpen til klokken 15.00 i ukedagene, - med mindre eieren har annet fore.

– Det er fordelen med å drive for seg selv i min alder, sier Terje fornøyd. – Jeg er fri til å jobbe litt fleksibelt.

Butikken har han drevet i 20 år, men han har vært i bransjen langt lenger enn det. I mange år jobbet han som inspektør i pantelånbransjen. I eldre tider kunne man «å gå til onkel og stampe f.eks. klokke eller gull. («Onkel» betyr pantelåner og «stampe» betyr pantsette.) Bare i Oslo fantes det tidligere 11 pantelånskantor, men i dag er det kun ett eneste igjen. Det kalles «Stampen», og er den pantelånsvirksomheten som har eksistert lengst og den siste i sitt slag som fortsatt drives i Norge.

Terje driver ikke med pantegods, her er det vanlig kjøp og salg som gjelder, men også det skjer på

«gamlemåten». Alt han selger, selges også ut via butikken, ingenting på Finn.no eller andre bruksalgsløsninger på nett. Han har heller ikke nettbutikk.

– Nei, jeg er for gammel, det orker jeg ikke, sier han og ler. – Jeg vil ha det lettvent.

Terje bor i samme huset som butikken, så arbeidsveien er i hvert fall upåklagelig kort. Og selv om han har mest bruktvare til salg, så har han også en del nye smykker, spesielt i sølv.

– Før korona pleide jeg å reise til Istanbul og Bangkok for å handle nye ting, sier han. – Men koronaen

har gjort det litt vanskelig i det siste.

De fleste smykkene er priset til under halve prisen av vanlig gullsmedpris, så det er mye å spare for en prisbevisst forbruker.

– Kundene min er mest jenter og kvinner, forteller han. – Mennene kommer gjerne lille julaften, når de har gitt opp å finne noe spesielt andre steder.

Kanskje det blir flere av dem, etter å ha lest dette? Det er kort vei over gaten fra fiskehandleren, og en liten, gylden gave blir garantert populært ved siden av hummeren eller rekene.

GATER I LARVIK

Dronningens gate

DET VAR EN GANG EN DRONNING

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

Etter å ha besøkt Kongegata og Prinsegata, planla vi å besøke Dronningensgate på Torstrand. Det var seg lettere sagt enn gjort, for den ettertraktede dronningen viste seg å ha abdisert til fordel for Storgata allerede i desember 2017.

I forkant av Larvik og Lardals kommunesammenslåing 1. januar 2018, ble det nemlig foretatt en opprydding i storkommunens veinavn og adresser. Dette resulterte i at en rekke gater og veier med like eller nesten like navn ble omdøpt. I dag har vi derfor en Dronningensgate i Stavern, mens det som før var Dronningens gate i Larvik, nå bærer det langt mer folkelige navnet Storgata.

Skjønt aller først het hun Halle-Gaden, først i 1882 ble hun forfremmet til Dronningens gade. Gata – eller gaden - var den gangen 940 meter lang, og gikk fra krysset med Kirkestredet og Strandpromenaden ved Skottebrygga, utover Torstrand til krysset med Ryes gate og Skiringsalsgata, før den gikk over i Tjøllingveien.

Sporene etter Dronningensgate er dog ikke helt borte, verken i folks bevissthet, eller i bybildet. Så sent som i 2019 skrev lokalavisen Østlandsposten om fiskebutikken i Dronningensgate, og på hjørnet av fengselet henger det fremdeles et eldre veiskilt igjen. Og selv om gaten har skiftet navn, lite annet er endret. De fleste butikkene som var der før navne-endringen, eksisterer fremdeles. Blant annet

den allerede nevnte fiskebutikken. Her finner du også Majas bakeri, kiosken Corner og Jørgensen gull, en rørlegger, minst en frisør, interiørbutikk, bensinstasjon, eventyrbutikken Hans og Grethe, en blomsterforretning, Kiwi og enda mange flere.

MAJAS BAKERI

Majas bakeri er kanskje den aller best besøkte av Torstrandbutikkene, med normalt over 400 kunder om dagen. Køen er lang den tirsdag formiddagen vi besøker butikken også, sulten på bakervarer synes ustoppelig, men det er likevel bare blide folk å se. Det er kanskje vanskelig å være i dårlig humør, når duften av nybakst kiler i nesen?

Elin Larsen fortelle at de selger aller mest av skolebrød, skillingsboller, scones og havrebrød. – Og napoleonskaker, legger hun til. – De er veldig populære.

Butikken åpnet opprinnelig på den andre siden av veien i 1993, før de noen år senere flyttet til sine nåværende lokaler. Elin Larsen lar seg intervju mens hun ekspederer, hun har jobbet der siden 1995 og jobben sitter i fingrene. Hun svarer på spørsmålene mine mens hun putter brød, baguetter

og boller i poser, tar imot betaling og ønsker kundene en god dag. Det er tydelig at hun fremdeles trives med duften av boller og brød, en lukt som også sniker seg ut på gaten utenfor og garantert er med på å lokke enda noen kunder inn i butikken.

GEORG MARIUS Larsen AS

På den andre siden av Storgata er det lukten av fersk fisk som møter meg når jeg går inn døren. Denne tirsdag formiddagen er det bare Stine Karlsen Vatne som står bak disken, men hun forteller at de kan være opptil sju travelt opptatte ansatte når det er som travlest. Den populære fiskebutikken har eksistert siden 1948, og er fremdeles det selvfølgelig førstevalget når larvingene vil ha skikkelig fersk og god fisk.

– Når det nærmer seg helg, skal folk gjerne unne seg noe ekstra, da selger vi mye reker og skaldyr, forteller Stine. – Men det aller mest populære er likevel våre hjemmelagde fiskepudding og fiskekaker. De får man ikke maken til noen annet sted. Hun smiler.

– De lages fremdeles etter samme oppskrift som da forretningen første gang åpnet dørene.

GI BARN OG BARNE- BARN «AKSJER» I LABO!

Da Irene Corneliusen ga barnebarnet medlemskap i LABO, skjønte han først ingenting. Nå er han stolt over å eie litt av Labo, og om noen år kan det bli mer verdifullt enn ti-åringen i dag aner.

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

– Han lurte veldig først, forteller Irene Corneliusen. – Et papirark og en bamse? Han var tross alt ti år ... Men da jeg fikk forklart ham hva det var, så ble han stolt. Nå skryter han av at han har aksjer i LABO. Hun ler. – Også fikk han en konvolutt med noen kroner i tillegg, da ...

I februar er det nok et barnebarn som skal få LABO-medlemskap i bursdagsgave, og det tredje, som bare er tre år gammel, skal selvfølgelig også få når hun blir større.

– Stadig flere gir barn og barnebarn medlemskap i LABO, forteller Alise Myhre. – Det er gratis kontingent inntil de blir nitten, så i utgangspunktet koster det ingenting, og det kan vise seg svært verdifullt den dagen de skal flytte for seg selv.

– Jeg har sagt at jeg skal betale det for dem, inntil de har råd selv, forsikrer Irene. – Det er viktig, for hvis de slutter å betale noen år, så mister de all ansienniteten.

Selv har Irene bodd i flere forskjellige borettslagsleiligheter helt fra hun var barn, og hun har alltid trivdes.

– Den gangen jeg var alenemor

for den første sønnen min, var LABO den eneste muligheten jeg hadde til å komme meg inn på boligmarkedet, sier hun alvorlig.

– Siden har jeg bodd i flere LABO-leiligheter. Hun slår ut med armene og favner hele den koselige leiligheten i Karistranda 1 borettslag,

– Men nå skal jeg ikke flytte mer. Jeg stortrives.

Selv om hun trives godt, så fikk hun ikke førstevalget da hun skulle flytte inn i Hospitalgata.

– Jeg droppet å betale medlemskapet i noen år, innrømmer hun,

– så den leiligheten jeg egentlig hadde sett meg ut, gikk til noen med lengre ansenitet. Derfor er det viktig å betale selv om man ikke trenger medlemskapet akkurat der og da. Hun smilet.

– Og medlemskapet koster bare kr. 300,- pr år, og med alle medlemsfordelene man får, er det fort tjent inn.

Hun har nylig blitt valgt inn i styret i Karistranda 1, og er en ivrig pådriver for at de andre i borettslaget skal laste ned LABO-appen og bruke den aktivt, slik at de får bonus når de handler hos LABOs mange samarbeidspartnere. I

tillegg snakker hun varmt om medlemskap til alle venninnene sine.

–Jeg synes egentlig at alle burde melde seg inn, sier hun ivrig. – Selv om de kanskje ikke er på jakt etter ny leilighet akkurat nå, vet man aldri hva som kan skje framover. LABO er fint både som førstebolig og som sistebolig.

Alise Myhre, nikker. – Ja, mange flytter i LABO-borettslag når de føler at det blir for mye jobb med et stort hus. Og da ser vi ofte at selv et ganske ferskt medlemskap kan sørge for at man får akkurat den leiligheten man ønsker seg. Det er aldri for sent å melde seg inn!

Irenes tre barnebarn bor i Stavern, og hun har tett kontakt med dem.

– Jeg koser meg veldig med dem, forteller hun med varme i stemmen. – Jeg er så stolt av dem alle tre! Hun smiler. – Og derfor vil jeg jo gjerne at de skal bli boende i Larvik også som store. Kanskje LABO-medlemskapet kan føre til akkurat det?

SOLENERGI

- lokal strømproduksjon noe for ditt boligselskap?

Prosjekt- og boligutvikling avdelingen hos LABO får stadig flere henvendelser angående solcelleanlegg til borettslag eller sameier.

TEKST: Gjermund Kaupang,
leder Prosjekt og boligutvikling, LABO.

Dette er en naturlig konsekvens av kraftkrisen og de høye strømpriser vi nå opplever.

Slik det er i skrivende stund, sept. 2022, så må borettslag og sameier, som ønsker å produsere strøm fra felles tak, betale avgifter for å kunne benytte denne strømmen til annet enn felles arealer, altså internt i hver leilighet. Dette i motsetning til eneboliger som kan benytte strømmen uten disse avgiftene.

En forskriftsendring er nå ute på høring, med høringsfrist 30. september. Borettslag slipper

avgift på egenprodusert solstrøm | Norske Boligbyggelag (nbbi.no)

Forhåpentligvis vil dette være på plass innen årsskiftet 2022-23, det vil da være enda større lønnsomhet i å investere i et solcelleanlegg.

Men før et borettslag eller sameie velger å anskaffe solcelleanlegg så anbefales det en kartlegging av borettslagets eller sameiets totale tilstand. En kartleggingsanalyse støttes med inntil 50% (75% ved igangsetting av tiltak) av Enova.

En slik kartlegging vil være til god hjelp for å ta en riktig beslutning i forhold til hva som bør prioriteres.

Viktige momenter som bør vurderes og avklares før anskaffelse av solcelleanlegg

- Regulerings bestemmelser
- Beregnet taklast
- Takets tilstand, rest levetid på takteking
- Hvor stor del av taket kan eller bør dekkes med solceller
- Tilkomst for drift og vedlikehold av anlegget
- Tilstand på det eksisterende elektriske anlegget

Eller for å si det på den enkle måten, kontakt Prosjekt- og boligutvikling hos LABO

VERDENS BESTE

Opprinnelig kommer Hilde Sofie Torsås fra stedet som er mest kjent for å ha verdens beste kake, nemlig Kvæfjord. Nå bor hun på Torstvetløkka og kunne aldri tenke seg å flytte nordover igjen.

TEKST OG FOTO: Myriam H. Bjerkli

– Jeg har sagt til Jens Kristian, mannen min, at hvis han vil flytte nordover igjen, så blir det uten meg, sier hun og ler. – Jeg trives altfor godt her.

De to møttes da begge studerte i Trondheim, før de flyttet til Oslo og bodde der til 2020. Deretter flyttet de til Larvik, hjembyen hans. De bodde først noen måneder hos foreldrene hans, mens de ventet på at det nye huset skulle bli innflytningsklart.

– Svigerforeldrene mine bor bare fem minutter herfra, og svigerfar henter Ellinor og går tur med henne nesten hver eneste dag, forteller Hilde. – Det er helt ideelt.

Ellinor er bare sju måneder og foreløpig for liten til å løpe rundt på egenhånd, men det er mange barnefamilier på Torstvetjordet.

– Det er fritt og trygt her, forteller Hilde, – naboene kjenner hverandre og ungene springer gjerne imellom.

Selv gikk hun tur til området hver dag mens hun bodde hos svigerfamilien, så da hun flyttet inn kjennte hun allerede de fleste i gaten.

– Folk her er sosiale og lette å bli kjent med, bedyrer hun. – Vi har allerede fått mange venner i gata her. Steker vi pizza i pizzaovnen på verandaen, så dukker det alltid

opp noen og slår av en prat, og trenger vi hjelp til noe, så er det bare å spørre. Alle stiller opp for hverandre, så selv om jeg er nyinnflyttet nordfra, så finnes jeg ikke ensom. I tillegg til at jeg er med i en barselgruppe der jeg møter andre småbarnsforeldre tre-fire ganger i uka.

Hun ler. – Tilveksten av barn i gata her er stor. Det er født sju småtasser her bare i 2022, så Ellinor har mange å leke med, hun også.

En av grunnen til at Torstvetjordet er populært for barnefamilier er selvfølgelig at det er både barnehage og skole et kort steinkast unna. I tillegg til at huset på ca.

150 kvadratmeter er praktisk innredet med tre soverom, to bad, to stuer, kjøkken og flere boder, og akkurat passe stort til en barnefamilie.

– Vi har flere uteplasser rundt huset, så er det pent vær, har vi sol hele døgnet. Dessuten er det flotte trilleområder her. Vi går mye tur på gamle Ei8 og i Vestmarka. Mange sykler og går på rullski der også, og i tillegg er det Discgolfbane. Også er det jo kort vei til Nordbyen kjøpesenter, selv om det ikke er dit jeg går oftest akkurat nå.

Hun setter Ellinor på leketeppeet i stua og får et stort smil fra den sju måneder gamle datteren.

– Ellinor er alltid blid, forteller Hilde, – rett og slett verdens beste baby. Og i mine øyne er dette verdens beste sted å bo. Jeg kunne ikke hatt det bedre!

TORSTVETJORDET

Torstvetjordet er et relativt nytt boligområde i Larvik med blandet bebyggelse. JM er ferdig med områdets småhusbebyggelse.

LABO er i god gang med bygging av leilighetsblokka Rosehagen. Og planlegger et nytt boligprosjekt, Syrinhagen, som kommer for salg i 4. kvartal 2022 eller starten av 2023.

LABO

magasinet

Ta kontakt!

Neste utgivelse kommer i desember 2022!

Ta kontakt for bestilling av annonseplass eller for å få tilsendt annonseinformasjon for 2022.

Utgivelse: uke 49 • Annonsefrist: 21.11

ANNONSEANSVARLIG: ARNT ERIK ISAKSEN - TLF. 411 61 619
arnt.erik.isaksen@flexkommunikasjon.no

aqua

VVS senteret

tel 980 29 999

24-timers vakt

Vi er tilgjengelig på telefon hele døgnet.
Ring oss gjerne om det er noe du trenger hjelp til.

MEDLEMSFORDEL
25 % rabatt på forbruksmaterieill, rabatterert timepris og alltid 5 % bonus på toppen.

Rørlegger **AQUA VVS SENTERET AS** ble stiftet i 2001 og er en del av Rørkjøp-kjeden.

Alle ansatte hos AQUA VVS SENTERET AS har svennebrev. Vi har også alle lovpålagte sertifikater/kurser som kreves eks. varmemearbeidersertifikat fra Norsk Brannvernforening. Firmaet er godkjent for ansvarsrett i tiltaksklasse 1 og 2.

AQUA VVS SENTERET AS er en mesterbedrift som også har sertifikat for FFV (Fagråd for våtrom) som faglig leder samt alle ansatte har godkjeningsbevis for rørlegger fra FFV. Vi er også sertifisert for bygging/installasjon av mindre avløpsanlegg og infiltrasjonsanlegg.

Firmaet har også ADK-S 1 som er relatert til grøfter og innlegg. Vi har vårt arbeidsområde innen sanitær og vannbåren varme/varmepumper. Vi driver også med rørleggerarbeider på nybygg, rehabilitering, vannbåren gulvvarme samt varmepumper luft til vann, og tradisjonelle borrehullspumper.

AQUA VVS SENTERET AS

Torsvang 4, 3271 Larvik
Tlf. 930 64 850 / Mob. 980 29 999
E-post: aquavvs@online.no
www.aquavvs-senteret.no

ESPENS GRØNNE HJØRNE

I hvert nummer vil hageentusiast, blogger og influenser Espen Skarphagen servere nyttige hage- og blomstertips til dere lesere. Espen Skarphagen, eller SkarpiHagen som mange kjenner ham som, har stor lidenskap for alt som spirer og gror. Han er en av Norges største influensere på hage og uterom med over 15 000 følgere på Instagram og over 10 000 følgere på Facebook. Han gir også ut podcasten «grontpodden».

HØST I HAGEN OG PÅ BALKONGEN

TEKST: ESPEN SKARPHAGEN/ SKARPIHAGEN.NO/ABC BRAND STUDIO
FOTO: ESPEN SKARPHAGEN/ COLOURBOX

Høsten nærmer seg og dagene blir kortere. Det er signalet om at vi bør forberede plantene som skal overvintre i krukker og kar. Nå legger vi også til rette for en god blomstring og vekst neste vår. Da har vi enda mer å glede oss til gjennom den mørke årstiden!

GJENBRUK PLANTE- MATERIALET

En av oppgavene om høsten er å klippe, rense og fjerne visne plantedeler. Har du store krukker, eller kasser på terrassen, kan kvister og blader klippes opp i små biter. Dette er gull å blande ned i det øverste jordlaget der det står flerårige vekster. Ved å tilbakeføre organisk materiale i krukker og kasser, vil mikrolivet i jorden forbedres. Bonusen er at plantematerialet som komposteres gir næring til plantene. En annen fordel er at det gir småkryp steder å gjemme seg gjennom den kalde vinteren. Selv med balkong kan vi

gjøre en stor forskjell ved å hjelpe insektene.

PAKK INN OG BIND OPP

Når vi har ryddet opp og fjernet alt visent, kan vi samtidig pakke inn sårbare vekster. Benytt naturlig materiale som strie eller noe annet som puster. Er det for tett vil det oppstå mye fukt, som igjen kan forårsake sopp og råte. I tillegg bør fargen være lys slik at vårsola ikke varmer opp innpakningen. Blir det for varmt under dekket på våren, vil vekstene begynne å skyte før jorden er tint. Knopper som begynner å spire på våren, mens det er tele i bakken

er svært skadelig for de aller fleste planter. Det samme gjelder vintergrønne busker og trær. Når det er tele i jorden klarer de ikke å trekke opp vann, og vil derfor tørke ut. Spesielt utsatt er vekster som står i sterk sol, og i kombinasjon med vind. Frosttørke er en av de fremste årsakene til at planter ikke overlever vinteren. Med en luftig beskyttelse mot sol og vind, vil plantene være trygge.

På de mest hardføre buskene, og dem man ikke pakker inn, vil det være smart å binde opp grene. Dette er for å unngå at grener brekker, om det skulle bli mye

tung snø som legger seg. Den lave temperaturen gjennom vinteren gjør som regel at grener blir mer sprø, og bryr seg lett. Et enkelt hampsnøre er skånsomt mot grenene, og vil gi den nødvendige støtten for å kunne stå imot tyngden av snøen.

DRØMMEN OM VÅREN STARTER NÅ

Når vårsola titter frem kan vi få kjøpt en mengde ulike løk i krukker som er forkultivert og klar til blomstring. Har du derimot lyst på noen mer spesielle sorter blomsterløk, bør det planlegges nå. En frodig og fargerik vårblostring er ikke noe som er forbeholdt hageeiere. Krukker med vårblostringer kan være superfint, når vi flytter oss ut i vårsola, på terrasse eller balkongen. Planter du løk i krukker kan de enkelt flyttes rundt, og det gir en stor fleksibilitet med hensyn til dekoreringen av uterommet. Har du begrenset plass på balkongen, kan du skape en fin ramme med flyttbare krukker i ulike størrelser.

KRUKKER SOM GIR TIDLIG BLOMSTRING

Blomsterløk som er plantet i krukker, kan starte blomstringen mye tidligere enn løk som er plantet direkte i bakken. Litt av årsaken er at jordklumpen i en krukke eller kasse får varme fra alle kanter, og dermed tiner raskere enn jorden i et blomsterbed. I bedet kan telen gå dypt, og de fleste blomsterløk starter ikke veksten før jorden har plussgrader. En annen fordel med krukker er at de enkelt kan flyttes. Plasser du dem i en lun

krok vil dette fremskynde spireprosessen vesentlig. Vil du derimot forlenge blomstringen, kan krukken derimot settes i skyggen hvor det er litt kjøligere. Temperatur er en viktig faktor som påvirker holdbarheten til de fleste blomster, og her er vårblostringene ekstra sensitive. I varme perioder, eller stekende sol, kan blomstringen være over på kun få dager. Sett derfor krukkene i skyggen når du ikke er hjemme, for å forlenge blomstringstiden.

KRUKKEPLANTING AV LØK

Blomsterløk som er plantet i krukker har litt andre utfordringer gjennom en tøff vinter, enn dem som er plantet direkte i bakken hvor det er mer stabilt miljø. Temperatursvingningene går langsommere, og fuktigheten vil som regel renne bort fra løkene. Krukker er i tillegg utsatt for frostsprenging når minusgradene kommer krypende, og det blir fort sprekkdannelse når telen er som verst. Jord som er skikkelig vasstrukket og bløt, etter mye høstregn, vil utvide

seg når den fryser. Dette er krefter som sprenger i stykker det meste; inkludert mange løkplanter. De fleste blomsterløk vil ikke tåle å stå nedfrosset i en isklump uten å råtne. Fiende nummer én for en blomsterløk er derfor dårlig drenering, i kombinasjon med frost. Mange sorter tåler kulden fint, om det ikke er for fuktig der de står.

PLANTING I KRUKKER

Sørg alltid for krukker med hull i bunnen, og en god veldrenert jord. Bland gjerne inn en del perlite eller knust leca, for enda mer porøs jord, før plantingen. Sett løkene utover med en av-

Har du begrenset plass på balkongen, kan du skape en fin ramme med flyttbare krukker i ulike størrelser.

stand som tilsvarer en løkbredde. Dekk dem deretter med jord som tilsvarer 2-3 ganger løkens høyde. Har du mange løk, og ønsker en ekstra frodig blomstring, kan du sette blomsterløk i to lag. Etter å ha plassert ett lag med løk utover, kan de så vidt dekkes med jord. Deretter settes et nytt lag med blomsterløk slik at røttene på de øverste, kan komme ned mellom de nederste. På den måten får du utnyttet plassen maksimalt i krukken. Ved å plante i to lag, er det ekstra gøy å mikse ulike sorter og høyder for å skape en ekstra effekt. Etter at løken er satt bør krukken fylles helt med jord. Det

er alltid lurt å utnytte det volumet krukken har. Husk også å vanne etter planting. Blomsterløken skal ha en lett fuktig jord frem til frosten kommer slik at de får etablert skudd, og små røtter, som er klare til våren.

De aller fleste blomsterløk bør få en kuldeperiode som gir en riktig årssyklus. Etter hvileperioden er det naturlig å komme med skudd og blomster. Da er det nødvendig med en forholdsvis lav temperatur, i tillegg til mye lys. Har vi krukene inne i en varm kjeller, eller bod, vil ofte blomsterløken komme med lange tynne skudd som gir dårlig, eller ingen blomstring.

VELG ROBUSTE SORTER

Akkurat som stauder og andre vekster, har blomsterløk ulik herdighet. Når vi setter planter i krukke, som skal klare overvintring, er det alltid lurt å velge en herdighetssone høyere enn der du bor. Det er alltid litt tøffere for en plante i krukke, enn om de er plassert direkte i bakken. Av blomsterløk finnes det sorter og varianter for de aller fleste klimasoner. De vil klare krukkeplanting helt fint så lenge vi husker på drenering, og hindrer isdannelse i krukken.

GOD DRENERING OG HULL I BUNNEN

Uansett om du har stauder, busker eller blomsterløk i krukke, er det viktig med god drenering! Vekster som står ute året rundt må ha hull i bunnen på plantekaret. Hull i bunnen er første steg. Neste steg er å bruke en lett porøs jord som vannet renner raskt igjennom, og som holder seg lett

fuktig. Deretter bør krukker og kar stå på klosser slik at de kommer litt opp fra underlaget. Krukkeføtter er et godt hjelpemiddel på veien for unngå frostsprenging. Med en liten avstand fra gulvet og opp til krukken, vil vi unngå å få stygge merker etter krukker og kar. Får du ikke tak i krukkeføtter kan ulike klosser, fliser eller stein fungere godt.

STOPP VANNET

Et annet virkemiddel for å unngå frostsprenging av krukken, er å hindre vann ovenfra - det vil si regn og snø. Når temperaturen svinger mellom plussgrader og minusgrader utover vinteren, vil krukken raskt fylles med is. Dette kan vi forhindre med et lokk som legges over krukken på høsten. Sørg for at jorden er lett fuktig før du legger på lokket, som bør være skråstilt, for at vannet skal renne av. Blir det en lang og tørr høst, kan det med fordel vannes litt en gang i blant for at vekstene ikke tørker ut. Har du et tre i krukken kan lokket deles i to, og legge en del på hver side av stammen. En annen mulighet er å trekke krukken på balkongen inntil husveggen, hvor det ikke er så mye regn, eller å sette dem i en utebod hvor det er kaldt. Der kan de stå trygt å vente på våren.

LYST PÅ NY EL-SYKKEL?

Dette må du tenke på

Det er ingen tvil om at el-sykkel har tatt Norge med storm de seneste årene, og det er mange grunner for hvorfor mange sverger til nettopp el-sykkel som fremkomstmiddel.

TEKST: ABC BRAND STUDIO. FOTO: 123RF

Enten du foretrekker å sykle til og fra jobb, er miljøbevisst, glad i å sykle i skogen, i terrenget eller i byen: El-sykkel er et supert fremkomstmiddel som er kommet for å bli.

SLIK VELGER DU EL-SYKKELEN SOM PASSER FOR DEG

Skal du kjøpe deg ny el-sykkel for første gang, er det mye å tenke på. Det kan virke litt overveldende, for

utvalget er enormt, men et tips er å gjøre deg opp en mening om hva du skal bruke sykkelen aller mest til. Er det for å komme deg til og fra jobb? Eller er det trening og turer i terrenget som gjelder? Skal du ha med deg barna i sykkelvogn til og fra barnehagen? Eller har du mest behov for en bysykkel? Hvordan du liker å sitte, om du foretrekker å sitte oppreist og ha det mest mulig komfortabelt, eller

du vil sitte mer fremoverlent, kan også være avgjørende for hvilken modell du går for.

Batterikapasitet, rekkevidde, konstruksjon og bremsesystem er også viktig å vurdere ved kjøp av sykkel. Her er det store variasjoner og ikke minst prisforskjeller. Vurder hva du trenger av funksjoner og ekstrautstyr som lys, lås, ekstra batteri, bagasjebrett og sykkelveske.

ELEKTRISK HYBRIDSYKKEL OG LASTESYKKEL

Du har kanskje sett de som sykler rundt med en vogn foran sykkelen lastet med bagasje og handleposer? Det kalles lastesykkel og er et populært valg hos blant andre småbarnsfamilier. En el-lastesykkel har stor lasteplass og høy batterikapasitet. Den skal tåle tung last og må ha gode bremses. En elektrisk hybridsykkel har gjerne et litt mer sporty utseende og passer for deg som liker å sykle på variert underlag som asfalt, grus og landevei. Hybridsykkelen passer med andre ord fint for deg som både liker å bruke sykkelen til og fra jobb og på lengre turer.

DYRT VS. RIMELIG

Et av de første spørsmålene som gjerne dukker opp ved kjøp av ny sykkel, er pris. Du kan få mange gode elsykler til en rimelig penge, men ofte henger pris og kvalitet sammen. Med de billigste elsyklene kan du ikke forvente å få altfor

lang levetid, batterikapasitet og rekkevidde. Men igjen, alt henger sammen med hva du ønsker å bruke sykkelen til. Skal du for eksempel kun bruke sykkelen til kortere turer, som til og fra jobb og butikken, er det ikke sikkert du trenger den lengste rekkevidden. Har du derimot tenkt til å bruke elsykkelen på lengre sykkelturer og sykkelferier bør du sørge for å ha en lettere sykkel med god batterikapasitet, slik at du ikke trenger å lade så ofte. Da må du regne med å betale litt ekstra for kraftigere motor og bedre rekkevidde. Lettere sykler er også gjerne noe dyrere. Du får kjøpt elsykler i alle prisklasser, men til vanlig bruk kommer mange langt med en sykkel til 10 000 - 15 000 kroner.

REGLER OG UTSTYR

15. juni i år kom det nye regler for bruk av elsparkesykkel. Disse reglene gjelder ikke for el-sykkel, men det er likevel visse ting du må følge. Ifølge Statens Vegvesen er

det påbudt med sykkelys både foran og bak, og at du som syklende i utgangspunktet skal følge samme trafikkregler som andre kjørende.

På elektrisk sykkel er det også krav til motorens kraft og virkemåte, som at motoren kun skal gi kraft når du trår på pedalene og at den kobles av når du oppnår en hastighet på 25 km/t, eller når du slutter å trå. Motoren skal ikke ha en høyere nominell effekt enn 250 watt.

ER EL-SYKLING TRENING?

Det korte svaret er, ja! Selv om du uten tvil får god drahjelp opp bakken av motoren, så er det ikke slik at du kan sitte på uten å bruke beina. Mange sykler også lengre strekker enn de ville gjort med en vanlig sykkel, og får dermed mer aktivitet med en el-sykkel enn hva de ville fått ellers.

Gratis veiledning
Gratis Oppmåling
5års garanti
Barnesikring
PowerView Motorisering

**Hos oss får du:
20% Laborabatt
på Luxaflex og
5% Bonus**

- Maria står alltid klar til å hjelpe deg i butikken.

- **Luxaflex solavskjerming gir deg muligheten til å designe og skreddersy produktene til dine vinduer.**

- **Velg mellom mange forskjellige design, produkter og tettheter.**

- **Kom innom butikken for å se og prøv produktene som står utstilt.**

- **Lag en avtale, så kommer vi på hjemmebesøk med prøvebøker og tar mål. Sammen ser vi på løsninger som passer best til dine behov.**

ESPEN SADRIJA FOLDVIK

Tjuefem år gamle Espen Sadrija Foldvik startet i jobben hos Bo-service så sent som første juli i år, men han har allerede funnet seg godt til rette i jobben som tømrer.

– Jeg trives godt, forteller han fornøyd. – LABO har et godt rykte på seg, både i forhold til oss ansatte og jobben de gjør for medlemmene sine. Han smiler. – Jeg bor faktisk i en leilighet i Tvetene Vest borettslag. Espen er født og oppvokst i Larvik. I dag bor han på Tveteneåsen sammen med konen Albiana og sønnen deres på 1 ½ år, så fritiden er stort sett fylt av barn, hjem og familieliv.

Han tidligere jobbet flere år blant annet hos Byggmester Martinsen & Østby, så til tross for sin unge alder, er han slett ikke uerfaren i jobben. – Det har vært varierte dager med mange fine oppgaver, sier han. – Og ikke minst veldig hyggelige kollegaer. Så jeg ser bare fram til fortsettelsen.

MARKUS MUNIZ ALLEN

Markus Muniz Allen startet jobben hos Aktiv Eiendomsmegling den 08. august, rett etter sommerferien. Tidligere har han jobbet i over 17 år som megler i DNB.

- Jeg er veldig fornøyd med jobbskifte, forteller han. – alle kollegaene mine er dyktige med lang erfaring, og i Aktiv jobber vi ofte i team med fellesprosjekter, og det passer meg godt.

Han er gift og har tre barn, noe som ikke gir mye rom for mange hobbyer. Han prøver likevel å få tid til å holde seg i form, og er blant annet flere ganger Norgesmester i brettseiling.

– Tidligere konkurrerte jeg i brettseiling på høyt nivå, men nå går det også i crossfit. Og så er jeg glad i å gå tur med familien.

Markus kommer opprinnelig fra Porsgrunn, har bodd mange år i Sandefjord og nå i Larvik.

– Vi fant drømmehuset vårt på Vervingen for noen måneder siden, forteller han, - i et veldig fint, nytt felt. Så det er mye som er nytt og spennende om dagen!

TINE RUSTAD ALBERTSEN

Tine kommer opprinnelig fra Lørenskog, men etter over tjue år i Larvik, er det blitt her hun hører hjemme. Hun har bachelor i økonomi fra Handelshøyskolen BI som hun tok ved siden av håndballkarrieren og har hatt ulike økonomijobber i Larvik, før hun i juni startet hos LABO.

Noen vil kanskje kjenne igjen navnet hennes fra ganske andre omgivelser. I over 13 år spilte hun for Larvik Håndballklubb og tilhører en liten gruppe spillere som har scoret over tusen mål for klubben. I tillegg har hun vunnet gull i Champions League 2011, gull i Cupvinnercup 2005, 2008, EM gull i 2008 og vunnet 11 seriemesterskap og tatt 12 NM-gull, bidratt til 10 sluttspillseiere og tatt 4 NM-gull i beachhåndball. Hun har hele 43 landskamper for det norske kvinnelandslaget bak seg, der hun scoret 52 mål.

Det er med andre ord en sprek kvinne som den første juni begynte å jobbe i økonomiavdelingen hos LABO.

- Håndballkarrieren er over, bedyrer Tine, – men jeg forsøker fremdeles å holde meg i form med løping og styrketrening. Hun ler. – I tillegg er jeg gift og har en sjuåring og en niåring som skal følges opp både innen håndball og fotball, så jeg har ingen fritidsproblemer.

- Jeg bor på Torstvetjordet, forteller hun, og trives veldig godt både hjemme og i den nye jobben. Vi er en fin gjeng og jeg er blitt tatt godt imot.

Vi utfører alt innen :

- **Vann og avløpsanlegg**
- **Planering og masseflytting**
- **Grunn- og fundamenteringsarbeider**
- **Graving og sprengning**

Maskinentreprenørnes Forbund

INGENIØR OG ENTREPRENØRFORR.
H.&K. SANDNES AS
TLF. 33 12 52 77 - LARVIK

ENDELIG HØST

TEKST: Myriam H. Bjerkli

Jeg hører stadig vennene mine klage over at det er i ferd med å bli høst. Det blir tidligere mørkt om kvelden, kjøligere og dårligere vær, det hender endog at det regner. Og mens jeg nikker og istemmer – for alt det er jo sant – jubler jeg innvendig. Endelig er det høst!

Jeg har alltid elsket høsten. Det er muligens fordi jeg er forfatter og liker å stenge meg inne i fred og ro, men jeg elsket høsten også i de mange årene der jeg ikke skrev. Jeg tror det er fordi høsten er den eneste forventningsfrie årstiden.

Noen påstår de liker vinteren best. Det er meg helt ubegripelig at noen i det hele tatt kan like den årstiden. «Nå kommer den kalde, fine tiden», sier de i reklamen, og jeg fatter ikke hva de snakker om. Hva i alle dager er bra med kulde? Snø som sniker seg innenfor de altfor tykke lagene med klær man er nødt til å ha på seg, blåfrosne fingre som knapt greier å taste på mobilen. Det er mørkt når jeg drar på jobb, mørkt når jeg kommer hjem, og jeg tør ikke engang tenke på hva strømregningen kommer på i år ... Alle julebordene man skal pyntes og dresses opp til, inn med magen, på med smilet, nå skal vi ha det moro, dere. Alle søndagene som går bort til hodepinesutring på sofaen, istedenfor produktiv skriving ved skrivebordet ...

Jeg må dog innrømme at jeg er litt svak for våren. Når det første vårsetet kommer listende, den første

blåveisen og hestehoven dukker opp i veikanten. Når Bøkeskogen står lysegrønn og skjønn. For det skal hun ha, våren. Hun er – akkurat som all nyutsprunget ungdom – vakker. Beskuet på anstendig avstand riktignok, det ingen meto-vibber her. For våren er fremdeles ganske kjølig og utilnærmelig, jeg ser ingen grunn til å stifte tettere bekjentskap med henne enn det jeg kan gjøre gjennom vinduet. Jeg kan derfor fremdeles sitte inne, forventningene våren innehar, er mer forventninger om det som skal komme, enn forventninger om handling der og da. Forventningen om sommer ...

Ikke til forkleinelse for sommeren vi akkurat har lagt bak oss, jeg har ikke noe imot sol og ferie, men det er en årstid full av alt for mange forventninger, både til kroppen og psyken. Bikinikroppen skal helst være på plass, og er det sol skal man definitivt ikke gjøre som jeg liker å gjøre, sitte inne i skyggen. Nei, man skal ut og leke, hoppe i vannet, ut på båttur, grille med storfamilien. Danse på brygga, flørte i solnedgangen, man skal ikke sove bort sumarnatta. Puuhhh ...

Ikke liker jeg å bade i vann under 25 grader, flørte gjør jeg best med han jeg har hjemme, jeg har verken båt eller storfamilie og jeg er ikke engang spesielt glad i å leke. Dessuten, hvor ofte svarer egentlig sommeren til alle de forventningene vi har på forhånd? Det er for varmt, det er for kaldt, det er for tørt, det regner for mye. Flyet ble avlyst, pilotene streiket,

bagasjen ble borte, ungene krangler og gubben er sur ... I mine øyne er det beste med sommeren at jeg slipper å bruke sokker i skoene, akkurat det er faktisk ganske deilig. Og for ei med skodilla: at skoene generelt ofte er litt penere enn ellers i året da

Nei, takke meg til høsten! Den forventer man vanligvis lite av. Jeg vet riktignok at det finnes noen om mener at man også da skal ut å gå tur, plukke sopp, nyte høstfargene, kose seg ute i Guds frie natur. Men de er heldigvis ikke flertallet og de roper normalt ikke så høyt, der de lister seg rundt i høstlyngen i klamme gummistøvler eller fornuftige, kjedelige tursko. Og de er definitivt ikke meg! Tvert imot, om høsten er det faktisk akseptert å stenge seg inne, kripe opp i sofaen, pakke seg inn i et pledd og tenne peisen. Drikke varm te eller noe annet godt, lese alle de bøkene man ikke har rukket å lese. Eller skrive dem ... Så mens vinden uler rundt hus-hjørnet og mørket kryper innunder huden, kan jeg fordype meg i nye, spennende, herlige, grusomme historier. Uten forventninger og krav, bare rein, skjær nytelse, - ispedd ett og annet mord ... Er det noe rart jeg elsker høsten?

*God høst,
alle sammen!*

BOLIGBYGGELAGENS
MEDLEMSFORDELER

2 %
medlemsbonus

Eksempel:
Har du en strømkostnad
på 5.000 kr får du
bonus på 100 kr

MEDLEMSSTRØM FRA POLAR KRAFT:

Når strømprisen er høy, er det viktig å sikre seg en god strømavtale

Medlemsstrøm gjennom LABO er en fremforhandlet avtale fra Polar Kraft kun for deg som er medlem av LABO. Du kan være trygg på at prisen er god og du får i tillegg 2% medlemsbonus på strømforbruket ditt.

- ✓ 2 % medlemsbonus
- ✓ God pris - en blanding mellom spot og forvaltning
- ✓ Ingen bindingstid
- ✓ Polar Kraft-appen gir deg FULL kontroll!

POLAR kraft

Ring **987 02 006** eller gå inn på polarkraft.no/medlemsstrom for å bestille!

BRUK AV FELLESAREALER I BORETTSLAG OG SAMEIER

TEKST: JANNE BALBERG KVISVIK, JURIST LABO
FOTO: LINE LOHOLT/ILLUSTRASJONSFOTO

Både i borettslag og i eierseksjonssameier skiller man mellom arealer som tilhører den enkelte bolig og arealer som er fellesarealer. Men hva er egentlig fellesarealer og hvem bestemmer over disse?

I seksjonerte sameier er arealene gjort til enten seksjoner med eventuelle tilleggsdeler eller fellesarealer. Seksjoneringsbe-
gjæringen vil vise hvordan opp-
delingen er. Hver seksjonseier har enerett til å bruke sin seksjon. Fellesarealene kan alle seksjonseierne bruke i fellesskap. Dette gjelder både arealene inne - som gangareal, felles sykkelboder og lignende, og utearealer. Utgangspunktet er at ingen kan ha en eksklusiv rett til å bruke areal som ikke er gjort til seksjoner eller tilleggsdeler fordi dette vil forringe den rett hver enkelt har til å bruke arealet. Dette utgangspunktet gjelder likevel ikke uten unntak. Eierseksjonsloven åpner for å gi enerett til fellesarealene i visse tilfeller. I boligsameier er retten begrenset til 30 år og den må vedtektsfestes.

I borettslag er det ingen lov-
hjemmel for å etablere eksklusiv
bruksrett til deler av fellesarealet,
men eksklusiv bruksrett har vært
akseptert i rettspraksis. Eksklusiv
bruksrett kan fastsettes i bygge-
planene eller på annet avtale-

rettslig grunnlag før borettslaget
etableres. Etter at borettslaget
er opprettet vil etablering av
eksklusiv bruksrett kreve god-
kjenning av generalforsamlingen
med 2/3-flertall. Det er den som
hevder å ha eksklusiv bruksrett til
fellesarealet som har bevisbyrden
for at retten eksisterer.

For å synliggjøre og sikre den eks-
klusive bruksretten bør man derfor
sørge for å få retten vedtektsfes-
tet. Det bør samtidig vurderes å
vedtektsfeste hvem som skal ha
ansvar for vedlikehold av disse
arealene.

Arealer som ikke inngår i den
enkelte boenhet er fellesarealer.
Fellesarealene i borettslag og
sameier, hvor det ikke er etablert
eksklusiv bruksrett, har alle be-
boerne i utgangspunktet lik rett
til å bruke til det de er ment til
eller vanlig brukt til. Det betyr at
den som eier den minste leilig-
heten har samme rett til å bruke
fellesarealene som den som eier
den største, men at man ikke kan
bruke gressplenene til parkering
eller garasjekjelleren til lekeplass.
En beboer kan heller ikke legge

beslag på fellesareal ved å ut-
føre tiltak på fellesarealene som
hindrer andres bruk, for eksempel
anlegge plutting, selv om denne
er knyttet til egen boenhet. Skal
slike tiltak tillates krever det at det
innhentes samtykke fra borettsla-
get eller sameiet.

Bruken av arealene skal heller
ikke være til urimelig eller unød-
vendig skade eller ulempe for de
andre beboerne. Hva som er til
ulempe er imidlertid ikke alltid like
lett å vite, og vil kunne endre seg
med tiden. Men jeg kan forsøke
å illustrere med noen praktiske
eksempler:

- Mange beboere synes det er hyggelig å pynte opp felles ganger med bilder og møbler. Møblering i gangene vil derimot kunne hindre fri passasje for rullestolbrukere eller for ambulanspersonell. I tillegg vil både pynt, bilder og møblering utgjøre en brannfare og være i strid med brannforskriftens krav til rømningsveier. Det er heller ikke sikkert at alle beboerne er enige om hva som er egnet utsmyk-

ning av fellesarealer. Skal man ha utsmykning i oppgangene bør dette derfor skje i regi av styret.

- En del eldre borettslag/sameier har tidligere hatt vaskeri i kjelleren, og arealene står nå tomme. Bruken av disse arealene er det borettslaget/sameiet som må ta stilling til. En enkelt beboer kan ikke ta seg til rette og bruke arealene til lagring av sine ting eller møblere hobbyrom for eget bruk. En slik bruk vil innebære en privatisering av arealer som er ment for fellesskapet og vil være i strid med formålet.

- Flere av beboerne i borettslaget synes det er hyggelig å samle seg utenfor blokka for en prat og en røyk. Plassen de står på er rett utenfor soveromsvinduet til en beboer som plages med både støy og ikke minst røyk som siger inn gjennom vinduet. Selv om plassen ute er fellesareal må styret kunne forby

røyking her og henvise beboerne til å samle seg et annet sted i borettslaget hvor de ikke er til vesentlig sjenanse.

Styret og årsmøtet/generalforsamlingen kan fastsette bestemmelser om bruk av fellesarealene. Boligselskapet kan også vedta ordensregler som gir nærmere

bestemmelser om oppførsel på fellesarealene. I borettslag ligger fullmakten til å vedta ordensregler til styret, mens den i eierseksjons-sameier er lagt til årsmøtet. Ordensregler skal bidra til god trivsel for alle og bør holde seg innenfor det folk flest oppfatter som fornuftig og regler som man finner i andre boligselskap.

Egen pensjonskonto; dette må du vite!

Alle med innskuddspensjon har en egen pensjonskonto (EPK). Denne gir deg lavere gebyrer og bedre oversikt, men du må gjøre et valg:

1. Du kan velge å ikke gjøre noen ting. Da forblir din EPK hos den pensjonsleverandøren arbeidsgiveren din har en avtale med.
2. Du kan velge å flytte hele pensjonen til en annen pensjonsleverandør. Du velger selv hvilken pensjonsleverandør du vil ha.

Vi i Larvikbanken tilbyr rådgivning og forvaltning av din EPK, slik at du får mest mulig igjen for sparingen din.

Ta kontakt med oss, så hjelper vi deg gjerne!

Nina Fevik Olimstad,
leder sparing og investering

Nå er det trendy
å sylte og safte selo!

BÆR

Ingenting smaker så godt eller så sommerlig som hjemmelaget syltetøy, saft eller gelè. Det er i tillegg mye lettere å lage enn du tror!

SYLTING AV BÆR

Et hjemmelaget syltetøy er ikke noe hokus pokus, men et par regler bør du likevel følge. Det finnes grovt sett to varianter av hjemmelaget syltetøy:

RØRTE BÆR

Rørte bær kan vi også godt kalle et rått syltetøy, fordi det ikke er kokt. Da er det ekstra viktig at bærene er rene og av god kvalitet, siden de ikke varmebehandles slik at bakteriene dør.

Dette trenger du:

ca 500 g bær
ca 125 g sukker

Slik gjør du:

- Rens bærene.
- Rør de sammen med sukkeret til sukkeret er smeltet. Du kan også bruke stavmikser om du ønsker mindre biter eller en mer purèaktig konsistens.
- Du kan gjerne tilsette litt sitronsaft til slutt. Det gjør godt både for smaken og holdbarheten.

Rørte bær holder seg i underkant av en uke i kjøleskapet, men kan gjerne dypfrys og holder seg da opptil ett år.

KOKT SYLTETØY

Lag et snarkokt syltetøy! Enkelt å lage, gir et sikkert resultat og passer godt for all slags bær. Det er viktig å få gjennomkoking alle bærene på kortest mulig koketid, derfor koker man små porsjoner av gangen.

- Rens bærene og vei dem opp til flere små porsjoner.
- Sett over til koking - under lokk. Rør av og til. Harde bær som f.eks

Slik sylter og safter du bær

SAFTING

For å lage saft bør man bruke godt modne bær som er fulle av deilig saft, smak og næringsstoffer. Rips, solbær, blåbær, bringebær, rabarbra og epler egner seg godt til saft. Du kan gjerne blande flere typer skogsbær, frukt eller hagebær, og bytte ut hvitt med brunt sukker.

SAFT

Viktige huskereglene før du begynner:

- Rens alltid bær og frukt. Kutt opp store bær/frukt i biter.
- Beregn ca. 400-700 gram sukker per kilo bær (eller 3-400g sukker til 1 liter saft)
- Alle flasker som skal brukes må være rene, ellers kommer det lett mugg.
- Bruk tette korker og lagre saften mørkt og kjølig.
- Ha i sukkeret etter siling.

Vannmengde per kg bær:

Bringebær og blårbær: ca 1 dl vann
Kirsebær og tyttebær: ca 3 dl vann
Rips og solbær: ca 4 dl vann

Slik gjør du

- Kok bærene i vann i ca 5 minutter til de blir bleke og har sluppet det meste av saften.
- Sil bærene gjennom et klede eller bruk et gammelt kjøkkenhåndkle som du vrir opp i varmt vann. Ha bærene over i et dørslag og la de renne av seg.
- Ha saften tilbake i kjelen. Tilsett sukker og eventuelle krydder som stjerneanis, hel kanel eller vaniljestang og kok opp.
- Kok saften til det slutter å skumme.
- Hell den varme saften på rene flasker. Skru godt igjen eller bruk en vinkork, og avkjøl.

stikkelsbær kan med fordel knuses.

- Kok bærene i 8-10 minutter.
- Når bærene er ferdig kokt tilsettes sukkeret.
- Sukkermengde er en smaksak, men som regel er 1 dl sukker til 1 l bær passe.
- Gi det hele et nytt oppkok slik at sukkeret blir helt oppløst.
- Skum syltetøyet godt av. **Dette er viktig!** Skummet som danner seg på toppen under koking, kan inneholde bakterier som virker inn på holdbarheten på syltetøyet. Du får dessuten et klarere syltetøy når du skummer godt av.
- Hvis syltetøyet blir for tykt, tilsetter du litt vann og koker det opp på ny.
- Fyll nyvaskede, sterile glass helt opp, og skru lokket godt på med en gang. Når innholdet avkjøles, suges lokket fast og det oppstår vakuum.

En av de store og gledelige trendene i landet er fokuset på å redusere matsvinn. Vi vil ikke kaste fullt brukbare matvarer. Sylting og safting er perfekte måter å unngå matkasting på!

Gratis befaring og gode tilbud hele året

Kvalitet siden 1959

- ▶ Markiser
- ▶ Screen
- ▶ Plissegardiner
- ▶ Rullgardiner
- ▶ Persiener
- ▶ Lamellgardiner
- ▶ Innglassing

Celcius

Borgerskogen 30, 3160 STOKKE
Telefon: 917 86 000
Mail: kundeservice@celcius.no

Morosider

FARGELEGG :)

SUDOKU

lett

4			9	1					
	9			7	4	2	5		
	5	8	3	4		1	9		
6	9	1							
		3	9	6	4	7			
							9	6	3
	8	7		2	6	5	3		
3	1	5	8			6			
			1	5				9	

middels

			9				6	7
	9					2		8
4	6			7	8			
3	2			9	4		7	
7			6		3			2
	1		7	8			4	3
			8	5			1	6
5		1						9
6	7				9			

vanskelig

9	6		1	3				8
	5	8						9
	3							1
	6		8			9	2	
		3	4		9	1		
	4	9			6			3
	9							8
	1						6	7
4			9	6		3		1

LØSNING:

lett	middels	vanskelig
4 6 2 5 9 1 3 8 7	8 3 5 9 2 1 4 6 7	9 7 6 5 1 3 2 4 8
1 3 9 6 8 7 4 2 5	1 9 7 4 6 5 2 3 8	1 5 8 6 4 2 7 9 3
7 5 8 3 4 2 1 9 6	4 6 2 3 7 8 1 5 9	2 3 4 7 9 8 5 1 6
6 9 1 7 3 8 2 5 4	3 2 8 5 9 4 6 7 1	7 6 1 8 3 5 9 2 4
5 2 3 9 6 4 7 1 8	7 5 4 6 1 3 9 8 2	8 2 3 4 7 9 1 6 5
8 7 4 2 1 5 9 6 3	9 1 6 7 8 2 5 4 3	5 4 9 1 2 6 8 3 7
9 8 7 4 2 6 5 3 1	2 4 9 8 5 7 3 1 6	6 9 7 3 5 1 4 8 2
3 1 5 8 7 9 6 4 2	5 8 1 2 3 6 7 9 4	3 1 5 2 8 4 6 7 9
2 4 6 1 5 3 8 7 9	6 7 3 1 4 9 8 2 5	4 8 2 9 6 7 3 5 1

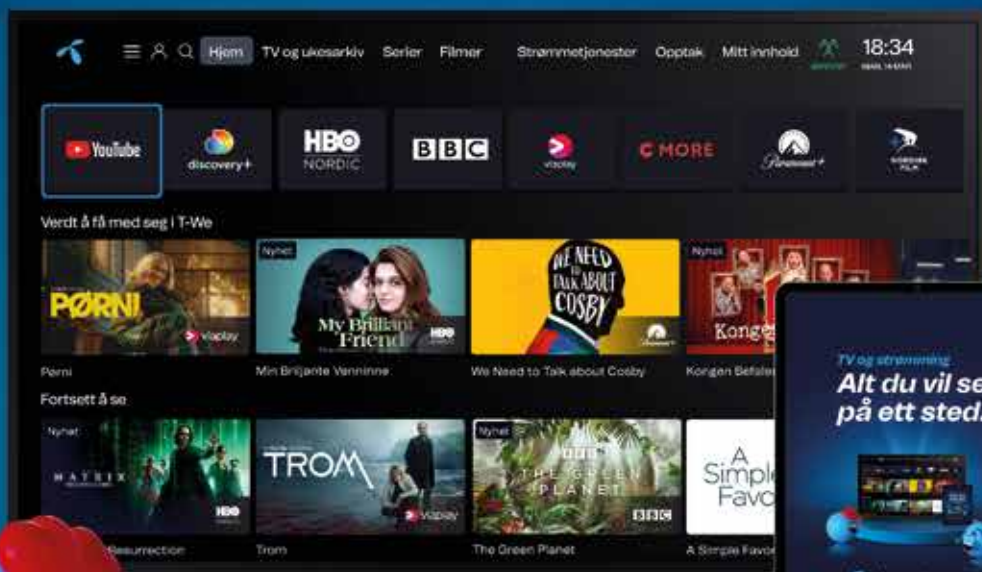
JEG KAN TELLE!

TELL OG
SKRIV INN
TALLENE
SOM
MANGLER

TV og strømming

Alt du vil se på ett sted

 telenor t-we

KJENTFOLK

Vi er din lokale
boligmegler

Gry

Aleksander

Heidi

Foto: Arve Kern

Skal du selge boligen din? Da er det viktig å kjenne nærområdet - det gjør vi!
Med vår solide lokalkunnskap og erfaring har vi de beste forutsetninger for
å finne den rette kjøperen til din bolig.
Er du LABO-medlem gir vi deg halv pris på tilretteleggingsgebyr.
Velkommen for en hyggelig boligprat!

aktiv.

Eiendomsmegling

Markus

Ruth Iren

Lars Erik

Prinsegata 2, 3251 Larvik

T: 33 13 85 00

E-post: larvik@aktiv.no

www.aktiv.no

Hva kan du spare på medlemsskapet ditt?

HUSK! Bonus får du i tillegg til rabatter og gjelder for alle kjøp, også tilbud og kampanjer.

For å få bonus må du ha aktivert medlemskortet ditt, og bruke medlemskortet eller registrert bankkortet ditt ved kjøp.

MEDLEMSFORDEL

5 % bonus på dekk.
Dekkkhotell kr 850,- (NB! ikke bonus på dekkhotell)

Forbruksmateriell - 25%
Rabattert timespris: 640,-
5 % bonus

20 % rabatt
5 % bonus

- 5 % bonus
- 50 % rabatt på Essve skruer, fug og lim
- Opptil 50 % rabatt på maleverktøy
- 20 % på Helly Hansen sko og klær

Medlemspriser på hotell

15% rabatt på Bølgens egne forestillinger. Rabatt på kino hver torsdag og rabatt på forestillinger i regi av Riksteateret.

Medlemspriser. Ingen forskuddsbetaling, ingen skjulte påslag eller bindinger

10 % rabatt
5 % bonus

(Nettbutikk for inspirasjon, ingen rabatt og bonus på netthandel)

Medlemspris per time kr 1675,-
inkl. mva
5 % bonus

2% bonus og gode medlemspriser

Elveveien 130, Larvik,
tlf.: 33 11 50 70,
dekkspesialistenas.no

Tlf.: 930 64 850
Vakttelefon: 980 29 999

Flügger farve

Elveveien 135, Larvik
Tlf.: 33 19 96 10

proff1.no
Løkka 8, Larvik
Tlf. 33 38 18 90

LABO.fordelerformedlemmer.no
Tlf.: 03712

Sanden 2, Larvik
bolgenkulturhus.no

polarkraft.no
Tlf.: 02006
kunde@polar.no

Løkka 6, Tlf.: 33 13 49 70
Bohus.no

ADVOKATFIRMAET
Legalis
- advokattjenester for medlemmer

Tlf.: 21 41 67 67
legalis.no

LABO.fordelerformedlemmer.no
- Tlf. 21 49 78 50

modena®
FLISER

modena.no

10 % rabatt
5 % bonus

Alltidrenbil.no
Ha kortnr. klart

Abonnement:
Medlemspris 299,- pr mnd

BYGGMAKKER

Larvik: Lågaveien 6, Larvik
Tlf: 33 13 23 00
Stavern: Terneveien 2, Stavern
Tlf: 33 13 99 66

5 % bonus på alle kjøp

Nansetgata 89, tlf.: 33 18 30 15
sommerfeltelektro.no

15 % rabatt på el-materiell
kr 100,- i rabatt på timeprisen
5 % bonus.

Må levere inn kvittering til LABO for å få bonus. Midlertidig løsning.

thonhotels.no

12 % rabatt på ordinær pris

Torget 4, Larvik
closeup.no, tlf.: 975 38 000

5% bonus på alt.
Medlemskampanjer.

avarnsecurity.no

5 % bonus
Medlemspris 379,- pr mnd.
10 % rabatt på tilleggskomponenter.

Buggesgate 3
Tlf.: 96 00 99 50

Luxaflex solskjerming 20% rabatt og 5% bonus
Metervare gardin 20% rabatt og 5% bonus
Øvrige varer 5% bonus

Fordelerformedlemmer.no
Tlf. 02658

10 % rabatt, 5 % bonus

TILBORDS

Tilbords.no

5 % bonus

NOVASOLO

Heggdalringen 11, Larvik
novasolo.no

20% rabatt og 5% bonus i butikk

NY!

Kongegata 17

10% rabatt

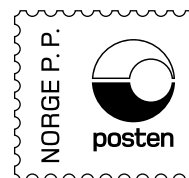
NETTBUTIKKER

Apotekhem
Stayhard herreklær
Lindex
Lekia
Babyshop
Bubbleroom
Devold
Flügger

Husk at for å få bonus må du bestille via Min side.

Last ned appen vår. Du får oversikt over dine medlemsfordeler og har medlemsbeviset lett tilgjengelig.

Returadresse:
Larvik Boligbyggelag
pb. 263, Prinsegata 4
3251 LARVIK

MEDLEMSFORDELER HOS BYGGMAKKER LARVIK EKSPERTHJELP OG BONUS

SOM MEDLEM FÅR DU:

**5% BONUS
PÅ ALLE KJØP**

SLIPP LØS HÅNDVERKEREN I DEG

Nordmenn er verdensmestre i oppussing, og alle verdensmestre trenger et støtteapparat.

- Dyktige fagfolk som gir gode råd
- Bare produkter av høy kvalitet
- Konkurransedyktige priser og gode tilbud
- Formidling av de beste håndverkerne om du vil ha jobben gjort fiksferdig
- Tilhengerutlån eller hjemtransport
- Praktiske tjenester som gratis tak og vindussjekk
- Fleksible betalingsløsninger

LARVIK
Øya 6, 3262 Larvik
Tlf: 33 13 23 00 - 7-18 (9-15)

BYGGMAKKER

www.byggmakker.no

*Husk å vise frem medlemskortet for å få rabatt og bonus. Medlemsrabatt gjelder ikke varer på tilbud eller til fast lavpris.